

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A fogolyszöktetés.

Irta: *Justus.*

A fogolyszöktetés — mint tudjuk — egyike az őrszolgálati kötelességeértés ama eseteinek, a mely még büntetetté minősül.

Statisztikai adatokkal nem rendelkezem ugyan, midőn e sorokat írom, de hosszabb szolgálati időm alatti szerzett tapasztalat alapján határozottan állíthatom, hogy a fogolyszöktetési esetek $\frac{1}{10}$ -ed része kőborczigány foglyok megszöktetése folytán fordult elő.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy más büntettek kevésbé rafináltabbak, mint a kőborczigányok, mert előbbieket között is akad elég szélhámos, csaló és egyébként is rafinált alak, a ki a csendőr éberségét, a hol csak szerét teheti, kijátsza. Azt se állíthatom, hogy kevesebb éberséggel örködne a szolgálatát kötelességszerűen teljesítő csendőr a kőborczigányra, mint más nemzetiségű foglyára. S mégis tény az, hogy a fogolyszöktetés eseteinek legnagyobb része kőborczigányok megszöktetésével fordultak elő.

Sőt azzal sem állítanék valami nagyon hihetetlen dolgot, ha azt mondanám, hogy a hosszabb szolgálatú csendőrök és altisztek között talán egy is alig akadna, feltéve, hogy többször volt dolga kőborczigányokkal, a ki azt állíthatná magáról, hogy szolgálati ideje alatt sohasem történt meg, hogy őrizete alól — akár előzetes őrizetbe vétel, akár elfogás esetében történt is az — kőborczigány meg ne szökött volna. Pedig minden kétség nélkül elhiheti bárki is, hogy más nemzetiségű egyénnel, legalább is tízszer annyival foglalkozik a csendőr, a a megszökésben mégis a cigányok érik el a legmagasabb rekordot.

Lássuk hát pár szóban, hogy mi okozza ezt a hihetetlennek látszó, de mégis kétségtelen valóságot,

Kőborczigány!

Maga ez az elnevezés magában foglalja a gonoszságnak, rafináltságnak s elődsáégnak teljes megtestesülését. De magában foglalja egyúttal a szabadsághoz való göresös ragaszkodást is. Nincs ember a földön, a kit a szabadságvesztés annyira lesujtana, a ki a szabadsághoz oly törhetetlen kitartással ragaszkodna s a ki a szabadság iránti vágyakozásában olyan, az emberi erőt és

tehetséget — úgyszólván — felülmuló tevékenységet tudna kifejtteni, mint a kőborczigány.

Kijátsza a legéberebb őrizetet; fal, legyen az téglából, kőből; bilincs, zár, lakat, legyen bármily művészi és komplikált szerkezetű, vagy bármiféle más, a szökésben korlátozó eszköz, előtte nem akadály.

Egy vaskanál nyele elegendő neki arra, hogy a rendes községi fogdák téglafalazatát egy éjjel leforgása alatt kibontsa. Lakatok, zárok felnyitására nincs szüksége másra, csupán egy darabka meggörbitett vasra; ugyanezt a célt eléri egy vastagabb drótdarabkával, vagy egy erősebb szeggel.

A bilincsből bámulatos, szinte bűvészetbe illő módon, tudja kiszabadítani a kezeit, még ha egyedül van is; ha pedig többen vannak együtt, akkor meg egészen biztosra lehet venni, hogy eredménynyel tesznek kísérletet a bilincs eltávolítására.

Nyargaló szekérről, robogó vonatról leugrani: az esti sötétben, vagy erdős, árkos, bokros helyeken, vetésekben nappal is észrevétlenül eltűnni, vagy a kísérő csendőr figyelmét másként kijátszani, másfelé terelni s ezt alkalmas pillanatban a saját előnyére kihasználni, előtte csak gyerekjáték.

Szóval, megdönthetetlen tény, hogy az a csendőr, a ki kőborczigányt kísér vagy őriz, míg csak a kísérő vagy őrizet tart, egy perczig sem lehet biztos a felől, hogy foglyai a következő perczben már nincsenek-e szabadon.

Nehogy pedig bárki is e lap olvasói közül azt állíthassa, hogy a kőborczigány imént felsorolt tulajdonságai és ravaszságai csak amolyan zöldsasztalnál kitalált lóditások, röviden egy pár esetet fogok itt ismertetni annak igazolására, hogy mire képes az elfogott kőborczigány a szabadság elérése utáni vágyakozásban.

Már előre megjegyzem, hogy a felsorolandó esetek, a melyek között az egyszerűtől kezdve a legrafináltabb módon végrebajtott szökéseket igyekszem megemlíteni, egynekemelyike annak idején, ha nem is széles körben, de az illető környéken hosszú ideig állandó beszéd tárgya volt s nemcsak a csendőrök, hanem a hatóságok tagjai és magánosok is bámulatos eseménynek minősítették a jól sikerült szökéseket . . .

Egy két főből álló járőr három cigány foglyot

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

ca. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánoshid-utca 5. — Gyára: Órduhas utca 3. — Regi hangszerek javítása, vétele és becsarélése — Árjegyzék minden hangszer fölül külön küldetik

kisért egyik pestmezei kir. járásbiróság fogházából a balassagyarmati kir. ügyészség fogházába, mert mialatt az előbbi helyen kapott büntetésüket töltötték, egy már előbb elkövetett súlyos bűncselekményben való tettességük is kiderülvén, e miatti felelősségre vonatásuk céljából kérte odakisértetésüket a balassagyarmati kir. törvényszék.

A járőr minden fennakadás nélkül eljutott velök a párkányánai állomásig. Itt azonban megrekedtek, mert aznap már nem volt csatlakozó vonatjuk Balassagyarmat felé, tehát meg kellett várniok a másnap kora hajnalban induló vonatot.

Miután a vasútállomáson nem volt olyan alkalmas hely, a melyben teljes biztonságban őrizhették volna foglyaikat, az állomásfőnök biztatására, hogy nincs messzire a községháza, bár koromsötétség volt már és az eső is esdegélt, mégis a nélkül, hogy a cigányok bilincseit előbb megvizsgálták volna, elindultak a község felé. Elő ment a járőrvezető, utána a három cigány összebilincselve, hátul a másodcsendőr kezében tartva a bilincshez kapcsolt fűzőláncz egyik végét.

Csak éppen beérhettek a községbe, mikor az első keresztutnál hirtelen a földre esett a fűzőlánczhoz kapcsolt bilincs, a cigányok pedig mint a kámfor, úgy ellillantak a járőr elől, hogy máig sem kerültek elő.

Természetes, hogy ha az őrsparancsnok előrelátó lett volna s a vasuti menetrend megfelelő tanulmányozása után úgy indította volna el a járőrt, hogy az említett helyre még nappal érkezve, csatlakozást kaphatott volna; és ha a járőr is figyelmesebb lett volna foglyainak bilincselése iránt, a szökés nem történt volna meg.

Hasonlóképen járt egy másik járőr egy cigánynyal, de mégis szerencsésebbek voltak annyiban, hogy foglyuk megkerült.

Rablás és csalás büntetetei terhelték a cigányt s már csak annyi hiányzott a nyomozás befejezéséből, hogy a csalásra vonatkozólag a gyanúsított személyazonosságát kellett megállapítani. E célból vonaton Gombosra kísérték. És mert a hosszabb bilincselés folytán már mélyen bevágódtak a lánczszemek a cigány csuklóiba, még a vonaton egy szemet tágitottak rajta.

Ezt a cigány azzal hálálta meg, hogy a mint az állomásból kiértek, a járőr észrevétele nélkül lehuzta a kezéről a bilincset s az ut melletti kukoriczásba ugorva, elmenekült. A járőrvezető csak ámult-bámult; a próbacsendőr azonban feltalálta magát és a cigányra, a kit a magasabban fekvő országútról 2—300 lépés távolságig a magas kukoriczában is jól láthatott, három lövést tett s azt a bal vállán, jobb oldalán és a jobb karján el is találta.

A cigány azonban ennek daczára is tovább futott be egy nádas-tóba, ott elbujt — mint később kiderült —

a halfogó varsák egyike alá s bár több arató is segédkezett a keresésben, nem tudták megtalálni. De tovább még sem szökhették a cigány, mert a nagy vérveszteségtől annyira elgyengült, hogy a baláltól való félelmében még akkor éjjel, a vasuti ór utján, önként jelentkezett.

A cigányok összetartásának élénk bizonyítéka a következő eset:

Egyik alföldi város őrsé többrendbeli betörések és lopások miatt egy cigánykaravánt vett őrizet alá, de a nyomozás befejezése után csak hat férfira lehetett ráderíteni a tettességet. A többieket ennél fogva elbocsátották, ezt a hatot pedig bezárták a rendőrségnek a város háza pinczejében levő fogdájába és este hat óra körül egy két főből álló pihenő járőrre bizván az elfogottak őrizését, a járásörmester két altiszttel a pinczefogda feletti épületben hozzáfogott a tényvizlat szerkesztéséhez és a nagymennyiségű bűnjel rendezéséhez, hogy másnap reggel akadály nélkül átadhassák foglyukat a bíróságnak.

A pinczefogda, a melyben ezek a foglyok voltak, mintegy három méter magas és négy-öt méter széles helyiség volt. Ilyen helyiség volt egysorjában három, a melyeknek kívülről zárható ajtajai az előtte elhuzódó másfélméternyi széles folyosókra nyitak. Ebből a folyosóból pedig egy ajtón azon a szobán keresztül lehetett a szabadba kijutni, a mely rendőrök tartózkodási helye volt.

A pinczefogdát nem a falba, hanem az épületet körülvevő cementjárdába beleépített vastag üvegablakok világították meg, a melyekhez a falba épített oly szűk átmérőjű nyílás vezetett fel, hogy azokon csak sovány, vékony ember tudhatott felkuszni. Arra azonban, hogy egy ide felkuszó ember még a vasrámákba erősített és cementjárdába beépített ablakokat is kiemelhesse a belyűkből, gondolni sem lehetett.

Ilyen körülmények mellett, ha valaki azt mondta volna este a foglyórizeti járőrnek, hogy az a hatkőborezigány még azon éjjel meg fog szökni, hát a szemébe nevetett volna nemcsak a járőr, de más csendőr vagy rendőregyém is, a ki mélyebben gondolkodni nem tud, vagy nőni szeret. És éjjelután egy órájtán mégis megtörtént az a lehetetlen esemény, hogy nemcsak az összebilincselte cigányok szöktek meg, hanem elszökött a velök bezárt két férfitoloncz is.

A járőr ugyanis, miután a foglyoknak a folyosóra való kijutása idegen beavatkozás nélkül lehetetlen volt, egyenként felváltva csak előlről őrizte az épületet. Arra azonban, hogy a hátsó kis udvarba is, a hol fertőtlenítő folyadék tartására használt hordók, kádak és dézsák voltak elhelyezve, betekintsenek néha-néha, nemcsak a járőr tagjai, de a többiek se gondoltak, de sőt meg se tekintették az épületnek ezt a részét.

Ha fáj a feje ⁷ ne tévovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és felfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznái ingy. postai szállítással.

Képek a harcterről. — Az osztrák-magyar nagy vezérkar. Elöl Frigyes főherceg és Hiltendorfi báró Conrad vezérkari főnök.

Így történt aztán, hogy az előbeszátott cigányok egyike az esteli sötétség leple alatt, mikor már az első udvarban se igen járkáltak, az alsó kapun észrevétlenül belopódzott s az említeit hátsó udvaron levő hordók egyikébe albujt és mikor látta, hogy oda senki se figyel, a pince folyosójára vezető nagy ablakot, a melynek több üvege ki volt törve, vaskerete pedig az idő viszontagságai által megrohanástól ezementjárdában igen laján állott, szép csendesen kiemelte s maga előtt a kapun létrának leeresztvén, könnyelműen lejutott a folyosóra, a hol az ablak vasráncjára egy 3 tal mellé rakott csomó tüzifán fennakadván, olyan kényelmes feljárást biztosított a vállalkozó szellemű cigánynak és társainak, akár a Jákob hajtojója, a mely tudvalevőleg a mennyországba vezetést.

Ezek után a fogda ajtaját kinyitni és a foglyokat a bilincsektől megszabadítani már csak pillanatok műve volt, mire a szabaddá tett cigányok egymásután szépen felsétáltak a létrára változtatott ablakkereten a kisdudvarba, onnan pedig egy alkalmas pillanatban, mikor az őrködő esendőr a rendőrszobába pár pillanatra bement, a hátsó kapun szépen kiosontak és megszöktek. S noha egy tűzoltó, a ki a menekülőket véletlenül észrevette, lármát ütött s ennekfolytán a csendőrök és rendőrök mindjárt üldözőbe vehették a szökevényeket, még se tudtak elfogni közülök egyet se. Ezek pedig még akkor újjel a Paládies pusztán két lovat, kocsit és löszerszámot loptak s agyonhajszolva a két lovat, reggelre átkeltek a Dunán. Az utánok nyomozó járőr úgy találta meg az elhullott lovakat, szerszámostól, kocistól együtt az útvonalon.

Még ennél is bámulatosabb, mondhatni, hogy valószínűsleges bűvészet volt az alábbi eset:

Egy tisztántuli őrs két főből álló lovas járőre 13 kőborcigányt kísért a megye székhelyére, hogy többrendbeli betörés és lólopás miatt az ottani ügyészségnek átadja. A városba érve, mivel a csendőrlaktanya — melyben a szárnyparancsnokság is volt — utbaesett, betértek oda, hogy lovaikat ott visszahagyva, gyalog kísérik foglyaikat a város tulsó részén levő ügyészséghez.

Dolguk végeztével — mialatt szárnyparancsnokuk meg is dicsérte őket a szép eredményért — megvizsgálván a bilincseket, utnak indultak.

A cigányok kettesével voltak összelincselve s egymásután állitva füzölánczokkal összekötözve s ennek hátsó végére rá volt bilincselve a 13-ik cigány. Így haladtak fényes nappal keresztül a városon, az összeseregülő báméskodók által kísérve egészen az ügyészségig, a hol már várt rájuk a távbeszélőn értesített ügyész utasítására a fogház személyzet a fogház kapuja előtt.

Egyszerre, a fogház kapujától mintegy 30 lépésnyire, mintha előre megbeszéltek volna, elrikkantják magukat a cigányok: «upre, upre!» s a másik pillanatban, mint a csirke, mikor a héja közéjük csap, úgy szét-

ugrottak, mintha bilincs és füzöláncz helyett mézes-csikkal lettek volna összekötözve.

Pár pillanatilag csendőrök, fogházőrök és a kísérő közönség is mintegy megbőrölve állottak a meglepetéstől. S ez az idő éppen elég volt a cigányoknak arra, hogy az embergyűrűből kijussanak s a fogház épület mellett elrohanva, berehessék magokat az azon túl levő fűzesbe és kukoricásba, úgy hogy a csendőrök «állj!» kiáltásai és lövöldözései daczára s a fogházőrök és a közönség segítése mellett is, csak három suhancz tudtak közülök a nagy hajszában elfogni. Ezeket is csak azért, mert bizonyosan nem volt meg az ilyenhez annyi tapasztalatuk és bátorságuk, mint az öregebbeknek, a kik a bilincseket is részben magukkal vitték.

Hogy miként szabadíthatták ki magukat a cigányok a bilincsekből és füzölánczokból a menet alatt s hogy vehettek maguknak bátorságot erre a vakmerő szökésre, az teljesen kiderítetlen maradt. Mert a három suhancz egy szóval se árulta el ezt, 10 társuk pedig, legalább ezen az alapon, sohase került kézre. De, hogy az eset szóról-szóra így történt, arról a kételkedők előtt még ma is bizonyosságot tehetnek — a nyiregyházaik.

*

Az itt közölt néhány eset csak jelentéktelen mennyiség az előfordult esetek számához képest, de már ezek is kétségkívélenné teszik a közlemény elején hangoztatott ama állításom valóságát, hogy a cigány nem ismer akadályt és lehetetlenséget, ha arról van szó, hogy szabadságát visszanyerhesse.

De mutat ez a néhány eset még mást is.

Feltűnik mindenképp esetnél egy-egy kis felületesség a foglyok elhelyezésénél, a bilincselésnél és a bilincselés változatlanságának folyamatos és fokozott mérvben való ellenőrzésénél.

Mindenik esetnél észrevehető, hogy a csendőrrjárőrök és az intézkedő a tiszték nem a köteles előrelátással s nem elég óvatossággal jártak el ezeknél az óvintézkedéseknél. És ez a csekélynek látszó hanyagság, a melyet a furfangos cigányok mindjárt felismertek és előnyükre ki is használtak, mindenütt megboszulta magát.

Ennek a hanyagságnak és mulasztásnak azonban, mint a közölt eseteknél is észrevehető, nem mindig a csendőr megmentőközsége és kötelmeinek mellőzése az előidézője. Előidézi ezt némely esetben a tapasztalat hiányból és fellengősségből származó elbizakodottság is.

Legtöbb csendőregyén azt hiszi magáról, hogy ő a pontosság, az előrelátás, az óvatosság, az éberség és a csalhatatlanság mintaképe. El téves hiedelem aztán elbizakodottá, fellengőssé teszi s bizony sok esetben zokon veszi és feleslegesnek tartja a tapasztaltabbak figyelmeztetését s hivalkodva jelenti ki, hogy teljesen tudatában van megbízatása fontosságának. Az adott tanácsot pedig már csak azért sem fogadja meg, nehogy a figyelmeztető, illetőleg tanácsadó azt mondhasse, hogy csak ő általa sikerült a megbízatás zavartalan, fennakadás nélküli teljesítése.

Harcztéri képek. — A Grodeki csatától. Egy katona sem látszik, mert mind elásták magukat a lövészárkokban.

Pedig hát mindannyian be kell, hogy ismerjük, hogy gyarlók vagyunk. Sokszor elfelejtjük a legfontosabb teendőnket; csalódunk kintartásunk, éberségünk és figyelmességünk megítélésében. Nem vesszük észre egyes dolgokban való gyengeségünket és fogyatkozásainkat, mert önzők és elnézők vagyunk magunk iránt. A tapasztalt ember azonban mind észreveszi ezt. Hisz még jó, ha közülünk valaki észre veszi, mert az figyelmeztet, oktat és így kisegít. Ellenben, ha a rájuk, örözetünkre bízott egyén veszi észre, ez már a saját előnyére és a mi hátrányunkra használja fel gyengeségünket.

Fölöttébb ajánlatos tehát minden esendőregyénnek szemelött tartani, hogy a fogolyörzéssel járó minden tevékenységben a legnagyobb körültekintéssel és legszigorubb óvatossággal kell eljárnia. A kőfal, a kortát, a börtön erőssége és biztossága; a zár, a lakat s a bilincs kiválósága ne tegyen senkit elbizakodottá. És mindenben csak a saját szemének higgyen.

Álljon ott a foglya mellett vagy sétáljon, ha szobájában van is. De le ne üljön; a lefekvést, vagy csak pár pillanatra szándékolt leheveredést pedig egyenesen kerülje. Mert nagy igazság van abban az egyszerű paraszt példabeszédben: „Addig egész ember az ember, míg talpon van; ha leül, félemler, ha pedig lefekszik, már nem ember!”

Azt hiszem, minden olvasó kitalálja, hogy a példaszó jelentősége nem az ember személyére és emberi mivoltára, hanem a cselekvőképességében való fokozatos változásokra vonatkozik.

A hóhér és a halálbüntetések.

Irla: K. Nagy Sándor, kir. ítélőtáblai bíró.

(Vége.)

2. A halálbüntetés végrehajtása a katonaságnál.

Az 1912: XXXII. t.-cz. vagyis a katonai bünvádi perrendtartás majd mindenben megegyezik a polgári bünvádi perrendtartás (1896: XXXIII. t.-cz.) szabályaival a halálos ítélet meghozása tekintetében, azzal a különbséggel, hogy a halálbüntetés végrehajtására az agyonlövést is meghatározta.

A haditörvényszék ha halálos ítéletet hozott, a vádlottal arra nézve, kíván-e perorvoslással élni, meghallgatja és közvetlenül ezután a katonai ügyész-részvételével tanácskozást tart a felett, vajjon az elítélt megkegyelmezésre méltó-e vagy sem és hogy megkegyelmezés esetében a halálbüntetés helyett mily büntetés volna alkalmazandó. (313. §.)

Elmebetegekkel vagy mulékony súlyos betegségben szenvedő egyénnel felgyógyulásuk előtt sem az illetékes parancsnok végrehajtható záradékával ellátott halálos ítélet nem közölhető, sem rajtuk a halálbüntetés végre nem hajtható. (415. §.)

A halálos ítélet arra a napra következő reggel kell végrehajtani, a melyek az elítéltet az illető parancsnok végrehajtható rendeletét közölték s egyszersmind tud-

tára adták, hogy rajta a halálbüntetést, mivel megkegyelmezést nem kapott, végre fogják hajtani. Ezt a katonai ügyésznek és a jegyzőkönyvvezetőnek jelenlétében a bíróság vezetője adja az elítéltnak tudtára. Az elítélt mellé e közlés után vallásának lelkészét kell kirendelni, ha ő maga lelkészt nem választ. Az érintkezést az elítélttel a szolgálati állásuknál erre hivatottakon kívül csakis hozzátartozóinak és azoknak az egyéneknek kell megengedni, a kiket látni, vagy a kikkel beszélni ő maga kíván.

A halálbüntetés végrehajtása se vasárnapra vagy ünnepre, se olyan napra ne essék, a mely az elítélt hitvallása szerint ünnep.

Ha kötéllel a halálbüntetést a miatt, mivel hóhér kellő időben nem kapható, vagy mert más akadály forog fenn, nem lehet végrehajtani: az illetékes parancsnok fel van hatalmazva, hogy a halálbüntetésnek ezt a nemét agyonlövésre változtassa át. (416. §.)

A rögtönbírószót a katonai bünvádi perrendtartás fenn tartotta s e tekintetben a következőleg rendelkezik:

A rögtönítelő bíróság, ha a terheltet a rögtön eljárás alá tartozó valamely büneselkményben egyhangulag bünyösnek nyilvánítja: ítéletében egyuttal halálbüntetést szab rá.

Oly vádlottakra, a kik a tett elkövetésekor 20-ik életévüket még be nem töltötték, halálbüntetés nem szabható.

A rögtönítelő bíróság, ha a halálbüntetésnek egy vagy több, a büntetésre legméltyőbb egyénnel fogamatositott végrehajtása a nyugalom és a mend helyreállítására szükséges elrettentő példát már megadta, fontos okokból a kevésbé bünyös résztvevőkre halálbüntetés helyett szabadságvesztésbüntetéseket szabhat ki. (444. §.)

Ha a vádlottat halálra ítélték és megkegyelmezést nem kapott, az ítélet kihirdetése után melléje, a mennyiben lehetséges, lelkészt adnak és a halálra előkészítés vegett adott megfelelő határidő letelte után, rendszerint két órán belül a halálbüntetést rajta végrehajthatják. (446. §.)

A honvédség katonai bünvádi perrendtartása, vagyis az 1912: XXXIII. t.-cz. szóról-azóra úgy van, mint az előbbi.

Úgy a katonai, valamint a honvédkatonai bünvádi perrendtartás 1914. évi július 1-én lépett életbe.

A m. kir. honvédelmi miniszter által 1914 május 30-án 7734. H. M. sz. elnöki számu s az 1912: XXXIII. t.-czikket életbe léptető rendelet a halálbüntetés végrehajtása tárgyában következőleg intézkedik:

A kötélállati halálbüntetés a fogház udvarán belül, vagy valamely más zárt helyen, az agyonlövés általi halálbüntetés erre alkalmas oly helyen, mely hivatlanok tekintete elől lehetőleg el van zárva, a bíróságvezetőnek vagy helyettesének, a katonai ügyésznek, egy jegyzőkönyvvezetőnek, egy katonarvosnak és egy lelkésznek jelenlétében hajtandó végre. A végrehajtás helyéről és

Harczteri képek. — A grodeki csatater, túvolabb a tüzvonaltól.

órájáról az elítelt védője akkép értesítendő, hogy annál jelen lehessen.

Az eljárt haditörvényszék ingjainak, az igazságügyi tiszteknek és tisztjelölteknek, valamint az elítelt legközelebbi férfirokonainak meg kell engedni, hogy a kivégzésnél jelen lehessenek. A bíróság vezetője a rendelkezésre álló helyhez képest más férfiaknak is megengedheti, hogy jelen lehessenek.

Ha a halálbüntetést több egyénen kell végrehajtani, gondoskodni kell arról, hogy egyik se láthassa a másikat a kivégzését.

Egyebekben a Szolgálati szabályzat rendelkezései irányadók.

V. A hóhér díja.

Hajdanában a hóhér gyepmester is volt s végezte, illetőleg végeztette a gyepmesteri teendőket is. Rendes fizetést kapott, s ezenkívül működési díjat is. Későbbi időben a két foglalkozás elválasztatott egymástól s a hóhér — mint állami alkalmazott — csupán a halálítélet végrehajtását és az ezzel járó teendőket végezte.

Az 1777. évi okt. 13-án 5449. sz. a. kiadott és az 1819. július 13-án 19200. sz. a. felújított helytartó-^{tan}ácsesi intézmény a hóhér díjazását a katonai és polgári kivégzésekre egyenlősítvén, következőleg állapította meg:

a) egyszerű lefejezésért és akasztásért a kivégzettek-től fejenként: 12 forint.

b) az elítelt nevének bitófára kifüggesztéséért: 6 frt.

c) öngyilkosnak bizonyult büntetett elmentéséért: 6 forint.

d) ha az elítelt a vesztőhelyen kegyelmet nyert, de a hóhér a végrehajtáshoz szükséges eszközöket már megszerkezte: 6 frt.

e) ha a végrehajtás helye a hóhér lakhelyétől távol van, távolléte idejére naponként 3 frt.

f) ez esetre mindenik segédének, kik a végrehajtásnál használtatnak 1 frt. 30 kr.

Ezenfelül a hóhér és segédei viteldíja a közkinestár által külön megtérítendő.

Ezek a díjmegállapítások későbbben többféleképen változtak, míg végre az 1907. évi 14270. sz. H. M. rendeleti utasítás 17. §-a a hóhér vagy bakó díját — a mai napon is kötelező érvénnyel — következőleg határozta meg:

A bakó díja halálbüntetés végrehajtásánál egy bitófa felállításáért, a hozzá szükséges anyaggal és szerelvényekkel, esetleg ezeknélk szállítási költségével együtt 20 korona.

A kivégzésért egy személy után a holttest levételével együtt 40 kor.

Utazás esetén az altisztekre nézve fennálló szabályok szerint 4 kor.

Utazási költség hajón II-ik, a vasuton III-ik osztályu menetdíj, tengelyen a szabályszerű fuvarpénz és esetleg bérkocsidíj számítható fel.

A bakó két segédjének megállapítandó egy személy

kivégzése után 10—10 korona, utazás esetén napidíjban 3—3 korona utiköltség a fennálló szabályok szerint állapítandó meg:

(Érdekeség szempontjából megjegyzem, hogy Amerikában a hóhér díja a villamos kivégzésért 250 dollár, vagyis 1250 korona.)

Befejezésül még felemlitem, hogy egy nem régen történt kivégzésnél a hóhér összes díja és költsége 196 K.-ra rugott.

Hajdanában a hóhért illetve a kivégzett összes ruhajelmeje s igen jól jövedelmezett részére az, hogy együgyű babonás embereknek apró darabokat eladott az akasztott ember kötéléből. Azonban ez a mellekkereset újabb időben a legszigorubbán tiltott.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A tenger alatt járó hajókról.

Nem egy olyan csenda vált már valóra, a melyet sokáig csak hóhortnak tartottunk, s nem egy olyan eset fordult már elő, hogy a regényírók képzelete előre megjósolta a bekövetkezendő eseményeket és találmányokat. Jókai a «Jövő század regénye»-nek sok olyan részlete van, a mely napjainkban válik valóra, s nem egy helyen még a naptári dátum is egyezik, a híres francia regényíró, Verne, fantasztikus regényeinek hány csudája vált már valóra s most hívják fel a figyelmet Welle angol regényíró egyik cikkére, mely a német «U. 9.» tengeralatt járó hajó hősi szereplése révén bevált jövendölésként hat, s az «U. 9.» bravúja a cikknek különös időszerűséget ad. A cikk többek között ezeket mondja:

Az angol közönség képzeletében a dreadnought a tengeri háború egyetlen eszköze. Brónket dreadnoughtok és super-dreadnoughtok szerint számítjuk és a mig nemzeti vagyonunkat gyorsabban költjük rájuk más országnál, a mig legalább 160 font sterlinget költünk minden 100 fonttal szemben, melyet Németország öl bele ezekbe az elavuló szörnyetegekbe, addig megvan az megnyugtató érzésünk, hogy megtartjuk előnyünket és teljes biztonságban vagyunk. Hiszem és remélem, hogy ez a bizalom nagy és igen költséges hadihajók iránt megvan a német kormányban, valamint általában Európa egyéb országaiban is; mindazonáltal ez a bizalom nagyon okatlan és a legtragikusabb nemzeti csalódáshoz vezet bennünket.

Bennünk, a nagyközönségben, azt a hitet keltik, hogy a legközelebbi tengeri háború — ha egyáltalában valaha ismét tengeri háborúba bonyolódunk — döntő flottakaczióval fog kezdődni. A történeendőket megejtő egyszerűséggel vázolják. Ellenfelünk ki fog elénk vonulni oly erőaránytal, mint 10 a 16-hoz, valamely nekünk még kedvezőbb aránnyal a szerint, hogy melyik tengeri hatalomról van szó, arra rettentő munka következik ágyúkkal és torpedókkal és szután admirálisaink győztesen fognak hazatérni, hogy utána még sokáig igen érdekes eszmecseréket folytassanak a diadal részleteiről, a fegyelemről, egymás apró gyengeségeiről, stb. Ez azonban nagyon kívánatos, de, sajnos valószínűtlen előirányzat. Teljesen valószínűtlen, hogy bármely ellenes hatalom egyáltalában kiküldje csatahajóit a mi győzhetetlen dreadnoughtjaink ellen. Ezek járnak fogják

a tengereket, mindig 16 a 10-hez, vagy erősebb számarányban és hiába fogják keresni a hozzáférhetetlenül megbújt ellenséges flottákat. Dreadnoughtjaink természetesen nem fognak közel menni az ellenséges partokhoz, tekintettel az uszóaknákra és időközben cizikálóink a kikötőkbe fogják hajszolni az ellenség kereskedőhajóit.

Azután pedig más dolgok fognak történni.

Azt a felfedezést fogjuk tenni, hogy az ellenség nagyon sportszerűtlen eszközöket használ hatalmas hajóink ellen. Ugyanis bacsak nem sült bolond, úgy ki fog derülni, hogy tengeralattjárók, torpedóhajók, hydroplánok és repülőgépek tekintetében sokkal erősebb a valóságban, mint papiroson. Ezeket a dolgokat olcsó készíteni és könnyű rejtve tartani. Az ellenség gazdagon fel lesz szerelve eszközökkel arra, hogy baditen gerészetünk e kétmillió fontos mesterműveit robbanószereivel elérje. Azokban a felhős és ködös éjszakákban, melyek oly gyakoriak a mi szigeteink körül, páratlan alkalmakat fog találni a működésére és előbb vagy utóbb, hacsak döntően le nem verjük fent a légben is, lent a víz alatt is — a mire pedig nem vagyunk felkészülve — valamelyik alkalom sikert fog hozni és mi el fogunk veszteni egy dreadnoughtot.

Gyenge vigasztalás lesz, ha egy-egy hibásan vezetett Zeppelin kis élénkséget fog hozni csendes partjainkra azzal, hogy földre száll és megadja magát. Csékély kárpótlás lesz, ha egy-egy aeroplánt lelövünk vagy egy-egy torpedóhajót összeagyúzunk. Meg fog rendülni feltétlen bizalmunk a dreadnoughtokban. Egy második hadihajókatasztrófa óriási izgalmat fog kelteni a sajtóban. Egy harmadik katasztrófa után pedig esetleg vissza fogják vonni az egész flottát valamelyik keleti kikötőbe, a bol mégis ki van téve a repülőgépeknek vagy esetleg valamelyik nyugati irországi pontra — és az igazi tengeri háború, a mely torpedóhajók, tengeralattjárók és hydroplánok barcza lesz, akkor fog csak kezdődni. Mellékesen a flotta tétlensége módot fog adni valamely torpedóüzőnek, hogy kereskedelmi vonalainkon kalózkodjék.

Akkor azután rá fogunk jönni, hogy manapság ezek a kisebb eszközök az igazi tengeri fegyverek, különösen a torpedóüző, a tengeralattjáró és a bydroplán — ez utóbbi leginkább, mivel aránylag nagyobbra fog készülni — ha szakértő és merész emberek kezében vannak. Néha, mikor a sajtó különösen harcias kedvű, éjszakánként álmatlanul tépelődöm azon, hogy a tengeri szupremácia nem siklott-e ki máris kezünkől, mialatt figyelmünket gigászi pánczélosok büszke felvonulása köti le, mialatt országunk álomban él, a dreadnought-ely által hipnotizálva.

Évek óta, úgylátszik, a brit fantázia teljesen megállott tengerészeti és hadidolgok tekintetében. Ez a sorvadóban lévő tehetségünk, mely sohasem volt nagyon élénk és gyakorlott, felvergődött a dreadnought fogalmáig és azután, úgylátszik, végképen elült. Fantáziánknak most már minden újabb nógatasra egyetlen válasza van csak: «Több dreadnoughtot.» A jövődó, a mint nekünk briteknek megnyilvánul, dreadnoughtok, super-dreadnoughtok és super-super-dreadnoughtok perspektívája, a távolban mindinkább növekedve, mintegy fordított távlatban. De az óriás hadihajók flottáinak felsőbbsege a tengeri háborúban csak úgy, mint a rengeteg hadseregek kora a szárazföldön, végét járja. A találmányok baladása úgy az óriáshajókat, mint a nagy haditömegeket, mindinkább jobban sebezhetővé és kevésbé hatékonyvá teszi. A hádviselésnek új időszaka nyílik meg a megszokott programok látókörén túl. Kisebb, számosabb,

változatosabb és mozgékonyabb fegyverek és szerkezetek, melyeket vakmerő és kitűnően begyakorolt emberek kezelnek, fogják végre elfoglalni a nehézkes tömegek helyét. Oly korszakba lépünk, a melyben az új hadianyagok és módszerek felfalálása minden valószínűség szerint rohamosabb és sokszorosabb lesz, mint valaha és döntő fontossága van annak a kérdésnek, hogy dreadnoughtjaink gyönyörű sora mögött gondoskodtunk-e arról, hogy új korszak minket készületlenül ne találjon. A hogy én ismerem honfitársaim képzelőtehetségének indolenciáját, ha ezt a kérdést felvetem magamban, a pánikhoz közeljárom érzés fog el.

Nagybritanniának fegyverzetében súlyosabb és veszedelmesebb rés van, mint emberek vagy hajók pusztaszámbeli hiánya. Hiány van elmékben. A szokásos fegyverkezések ereje mögött, mely erő csökkenni és avadni kezd abban a pillanatban, a mint létrejött, egy országnak növekvő szüksége van a szellemi és alkotó törekvés — mélyebben járó erejére.

Minden ország közül a miénk, mely annyira elmaradt tengeralattjárók, léghajók és repülőgépek dolgában, leginkább rászorult arra, hogy belássa a meglévő dolgokban való bizakodás oktalanságát. Minden új dolgot később és nagyobb vonakodással fogadunk el, mint az előzőt. Nincs messze az idő, a mikor súlyos meglepetések fognak érni lassúságunk miatt, ha nem változtatunk ezen az állapoton.

A jövődőtől macacsul elfordított szemekkel a katasztrófa felé hátrálunk.

KÉPEINKHEZ.

Harczéteri képek.

Egy óriási nagy terület. Minden oldalról gyalog, lóháton rohanya, szülgülvá harczó csapatok. Ágyúk dörgése, puskák ropogása, trombiták barsogása, kardok, szablyák villanása, harczi mének nyerítése, rohamra szülgülvő csapatok mindent túlharsogó csatakiáltása, egymásba kavarodó embertömegek vad, hörgő ordítása, megcsontított, elesett sebesültek jajkiáltása, haldoklók hörgése, szülgülvő lovascsapatok által felvert porfelhő, tüzetekádó ágyúszörnyetek gyors egymásutánban fel-lökődő füstoszlopai, menekülő lakosság rémületes jajveszekelése, mindez rettenetes chaoszba egyesülve és hozzászámítva a harczó ellenségek vezéreinek egy-egy alkalmas magaslaton látszóvező táborukat: ez egy csatatér látkepe.

Azaz, hogy mégsem ez, csak mi képzeljük ilyennek, a kik még igazi, hamisítatlan háborút nem láttunk, csak holmi kalendáriumi csatáképekből, lakásaink fali képeiről, Nándorfajervár ektorzitva élénk adott ostromának, a szigetvári hős dicsőséges kirohanásának s Budavár szüntalan példányban — talán jól, de lehet, hogy rosszul — megörökített bevételének képeiről s egyes dicsősítő leírásokból voltunk szerencsések megismerni a háborús csatáképek elrettentő vagy lelketemelő mozzanatait.

Ibbeli ismereteink azonban mégsem esznek egészen, mert a mult idők háborúi tényleg ilyenek voltak. De a mai háboru egészen más, a modern fegyverek hatásához mért modern rendezés szerint alakul ki. Azért bámulunk mi itthon maradtok, ha a csatarekről hozzaérkező sebesültek, a háboru általános mozzanatairól — eltekintve egyes rohamok leírásától — olyan szemmitmondó feleletet adnak. Egy sebesült ügyvéd pl. a látogatásra

érkezett kartársai unszolására, hogy beszéljen már valamit a háborúról, egyszerűen azt felelte: «Hét ütközetben voltam, de becsületesemre mondom, semmit sem láttam a háborúból! Csak lőttünk és lőttünk; lőttek ránk is, de az ellenséggel egymást alig láttuk.»

És igaza is volt. Csak rá kell nézni a jelen számnunkban közölt vonatkozó képekre, ezek mindent megmagyaráznak. Nem látni semmit, csak a nagy pusztaságot. A lövonalon belül sehol egy élőlény nem látható. A harczoló felek beleásnak magukat a homokba fűlig, minél mélyebbre, annál jobb, mert ha csak a fejét kidugja is valamelyik, a másik pillanatban már a szemébe csapja a port az ellenség golyója. Az előre vagy hátra való mozgás csak négykézláb vagy hasonhasznú történik. A lövonalon kívül már mozgalmasabb az élet, de a lövonalon belül csak akkor, ha a csapat rohamra indul, vagy ha egy-egy gépmadar suhan el a csatatér felett. Az úgynt bömbölés s a puskák ropogása itt is megvan ugyan, de mivel ezt a fényképező masina nem tudja visszaadni, a két képen bemutatott grodeki harczteréről — a hol pedig százezrek napokig pusztítottak egymást — csak a halálos esendő ásit felénk s a Verescsagin híres képének jelzését használva, azt mondhatjuk: «A grodeki harczterén minden csendes!»

Sokkal megkapóbb az a másik kép, a mely az osztrák-magyar nagy vezérkar csoportját tünteti élénk. Ezen már lüktet az élet. Jökelevű, mosolygó urak állanak itt, pedig munkában vannak szakadatlanul, mert mindenik egy-egy mozgató idege, gépezete annak a százezrekre rugó seregtestnek, a mely az északi harczterén már hetek óta vissza tudja tartani a jóval nagyobb orosz haderőt. Talpon vannak éjjel-nappal, autókkal, kerékpárokkal, repülőgépeken és lőháton érkező jelentkezőket fogadnak, ugyanezek által a másik pillanatban parancsokat továbbítanak, távíratoznak, telefonoznak, térképeken újabb és jobb pozíciók után kutatnak s alig van idejük az étkezésre s pár órai pihenésre. S részt vesz ebben a hatalmas munkában maga Frigyes főherceg, a hadsereg főparancsnoka is, valamint Hötzen-dorfi báró Conrad vezérkari főnök, a ki különben a fő mozgató rugója az egész élőgépezetnek és az egész hadműveletnek, a mely a két harczterén folyik. Minden reményünk alapja ez az illusztris csoport. Míg ők mosolyognak, addig nyugodtak lehetünk a haza sorsa felől mi is.

HIREK.

Sáromberki Ziegler Károly

csendőr főhadnagy.

Testületünket fájdalmas veszteség érte. Sáromberki Ziegler Károly csendőr főhadnagy, nagyszombati szakaszparancsnok folyó hó 12-én este 6-7 óra között a máramarosmegyei Felsősebes község határában az ellenség területén dicsőséges halált halt.

A főhadnagy tábori szolgálót teljesített és e célból volt beosztva a máramarosszigetű cs. és kir. csapatparancsnokság ökörmezői különítmény parancsnoksága mellé. Folyó hó 12-én a déli órákban Ökörmezőről lőháton indult Felsősebesre az ott táborozó főcsapatunkhoz. Délután 6-7 óra között egyedül — és szent

ügyünk iránti lelkesedéstől vezéreltetve — felderítő szolgálatra indult, amely közben, a Toronya felé vezető mün-ton felállított előőrseink vonalát is elhagyva körülbelül 2000 lépésre lovagolt be az ellenséges területre. Közben ellenséges kozák előőrre bukkant, mely gyilkos golyózáporral fogadta szerencsétlen bajtársunkat, a ki három ellenséges golyó által találva azonnal kilehelte hős és nemes lelkét.

Ziegler főhadnagy hősi halála érzékeny veszteség testületünkre, a mely egy kiválóan képzett, rendkívül tehetséges, szép reményekre jogosító fiatal tagját veszítette el benne. Fia volt sáromberki Ziegler Károly ny. cs. és kir. altábornagynak — a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség volt nagyérdemű felügyelőjének. — Kihez a szeretőn olyan sok száza fűzi testületünk minden tagját. Most, a mindön kegyeletes együttérzéssel veszünk részt a reá, nehezedeő fájdalmas gyászban, mely megdöbbenéssel álljuk körül hős fia sírhalmát, melyre az elismerés vízfárgait hintjük és bajtársi gyászunk könnyeit hullatjuk.

Hős bajtársunkat — a család kívánságára — az ökörmezői temetőben folyó hó 14-én d. u. katonai pompával helyeztük örök pihenőre; koporsója felett Zalkó Henrik százados mondott gyászbeszédet. P.....ly.

Gál András, pancsovai szárnybeli csendőr szeptember 25-én, az Uzsoknál vívott ütközetben, Karli Ernő győri szárnybeli csendőr pedig a Beszkiden vívott ütközetben hősi halált szenvedtek. A dicsőség koszorúja övezze emléküket.

Varga Ferencz és Vajda Imre csendőrök a Beszkiden vívott harczokban megsebesültek.

Nemesség igazolása. A m. kir. belügyminiszter úr a folyó évi 141,289/1-a szám alatt Almássy Zsigmond őrnagy régi nemességét igazolta s egyuttal elrendelte, hogy nevét, a czimeres nemesi oklevélben foglaltakhoz képest, jövőben egy «sa»-sal «Almássy»-nak írja.

Fehérneműt a sebesülteknek. Az illetékes körök ily irányu felhívásai, a mint arról bennünket értesítenek, egyes altisztjeink nejeit is buzgó tevékenységre serkentik, a kik fáradtságot nem sajnálva gyűjtögetik a Haza védelmében megsebesült harczosaink részére a beteget üdítő tiszta fehérneműt. A buzgólkodók közül első helyen kell megemlítenünk Barna Ferencznét, a budaörsi őrsparancsnok nejét, ki a gyűjtés eddigi eredményeképen máris 50 kg. fehérneműt juttatott a szenvedő sebesülteknek és ki a gyűjtésben tovább is buzgólkodik.

KÜLÖNFÉLÉK.

A dohány a háboruban. Rendes időkben, ha nélkülözhetetlennek tartjuk is, mégis csak fényüzési cikknek nevezzük a dohányt; háborús időkben azonban a dohány egyáltalán nem a fényüzést szolgálja, hanem épen olyan fontos szükségleti cikk — ha ugyan nem is fontosabb — mint bármely más főtáplálék: a kenyér vagy a hús. Ha a katonának van dohányja, föl sem vesz egy esetleges kis koplalást és csöndes egykedviséggel tűri a fáradalmakat, mert pipájának jóízű füstjében kárpótlást

talál. Órahosszat tartó menetelésnek fáradtsága menten eltűnik, ha rágyújthat a bakka és szívesen tűr minden nélkülözést, csak dohányja legyen. Már a tizennyolczadik és tizenkilencedik század nagy hadvezérei, Nagy Frigyes és Nagy Napoleon is felismerték a dohánynak a háborúban való nagy értékét és gondoskodtak róla, hogy katonáik mindig elegendő dohánynyal legyenek ellátva. Még jobban megbizonyult a dohánynak a háborúban való nélkülözhetelensége az 1870/1-diki évi német-francia háborúban. A német hadvezetéség ennek folytán a dohányjárandóságot azóta a katonai legénység számára békeidőben is állandósította. A mi katonaságunk is már évtizedek óta rendszeresen kappipadohányt, a mely természetesen a háborúban szintén kijár számára, bárhol táborozik is. És tekintettel arra, hogy táborozás közben a tiszték sem újíthatják meg dohány-készleteiket, háborúban minden tisztnek naponként öt darab közepfinom minőségű szivar vagy hnszonöt darab közepfinom cigaretta jár. A közönség is nagyon jól tudja, hogy a katona legjobban a füstölínivalónak örül és ezért a rengeteg ajándék közt, a melylyel a hadbavonuló katonákat és a hazatérő sebesülteket elhalmozzák, a szivar és cigaretta a főhelyet foglalja el.

A francziák és a németek. Egy svájci pap, a ki csak az imént tért vissza hazájába Elzászból, mondotta el, hogy egy magasabb rangú francia katonatiszttal volt alkalma beszélni a háborús viszonyokról. — Mi pedig yőzni fogunk, — végezte beszédét a francia tiszt — és nemcsak a német hadsereget semmisítjük meg, hanem még a csecsemőket sem kiméjük, hogy negyven esztendeig ne kelljen remegni a háborútól. Erre a kegyetlen és aljas kijelentésre arczába szőksent a vére a papnak, a ki meg nem állhatta, hogy megjegy-zést ne tegyen rá. — lám, a németek — hangzott válasza — ezt meg sem tehetnék, már csak azért sem, mert önök, francziák, maguk gondoskodnak arról, hogy ne legyenek utódjaik. Most pedig lássunk egy másik példát, a mivel a németek szolgálnak Francia földön, a vasuti töltés mentén, folyik az ütközet. A vasuti őz házáat felgyújtja e y ágyúgolyó. Lángok csapnak föl a tetőn; kétségbeesett sírás és gyermeksirás hangzik az égő házból. A német katonák berohannak a házba, föl az emeletre, a honnan a gyermeksirás hangzik. Csákbamar megjelennek az ablakban, karjukon két gyermekkel. A falépcső már lángolt, ugrással menekültek és mentették meg a két francia gyermeket a tűzhaláltól. Az anya, gyermekei veszedelmét látva, esztét veszve belengrott a Maas-folyóba. Egy német katona nyom-

ban utána vetette magát és kimentette az asszonyt; a ki azután boldogan ölelte keblére elveszettnek hitt gyermekeit.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

T. S. Súlyszerint nincs előírva.

P. M. 1. Olvassa el az 1912. LXIII. tezikket (4. számú R. K. 1912.) 2. Magánlaksértést. 3. Közrend elleni kihágásnak tekintendő. 4. Esetleg becsületsértést. 5. Polgári per rendes útjára tartozik. 6. Esetleg zsarolást. 7. Magyarországi egyháztól. 8. A magyarázatot kérje előjárótól.

Kiváncsi. Ha bavidíjassá kinevezik.

25. Ezüst csillagot visalnak.

365. Kiszált sorain nem tudunk eligazodni.

B. F. Összes kéréseit adja elő őrskihallgatáson és kérje azoknak továbbítását.

V. J. 47. és öreg csendőr. A katonaságra és csendőrségre a d) pont vonatkozik.

S. G. póttart. Igen.

B. M. 1. Bármely könyvkereskedés útján beszerezhető. 2. Gyönyörű szép.

P. J. csendőr. 1. Ha a kormányok ideiglenesen azokban a városokban is székelnek, azért azokat állandó jellegű fővárosoknak nem lehet tekinteni. 2. Pontosan nem tudjuk mi sem. Bizonyos azonban, hogy 10 kgr.-nál jóval több gyérfüstű puskapor.

10. Nem tudjuk.

1000. Nincs joguk.

Nyugdíjas. Szükséges. A nélkül nem esketi meg az anyakönyvvezető.

Ó. J. csendőr. Nem tudjuk.

H. J. Névtelen levelekre nincs válasz.

Harczi kedv. 1. Beadható. 2. Lehet. 3. Igen.

N. D. 1. A mértékhiitelesítő hivatal eszközzi. 2. Nem értjük. 3. Nézetünk szerint a hitelesítés napjától.

Cs. M. Látszólag igen.

A. K. Bármely könyvkereskedéstől.

Huszármester. Ha — bár megszakítással is — hat éve szolgál, igénye van rá.

N. 1886. Közgazdálkodási kérdésekben forduljon előjáróihoz.

Határszél. Egyelőre nem vonatkozik ráuk.

M. J. A holttest bárhol lehet.

1882. Forduljon előjáróihoz.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

résztvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletlítés ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadjunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyezni el intézetünkkel, 6% (hat) betéti kamattal fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Oly takarékbetétek után, melynél a betéte az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamattal fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek résztvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, futányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Németh Mózes, II. számú csendőrkerületbeli őrsvezető ez. őrmester, az 1913. év december havában Kistelek, Mindszent és Szegvár községekben elkövetett betöréses lopások tettesének egy honvédszökevény személyében történt kiderítése és elfogása körül kifejtett buzgó, szakavatott nyomozásáért.

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Pataki Dénes csendőr ez. őrmester és Bora Illés csendőr, a folyó évi május hó 28—30-án Budapesten megtartott hadsereg-vívóversenyen a szuronyvívásban felmutatott igen szép és a csendőrség tekintélyét és jó hírnevét öregbítő eredményért, valamint az elért siker érdekében kifejtett vállalkozásuk és szívós kitartásukért.

Farkas Péter és Endrédi József őrsvezető ez. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért, alárendeltjeiknek teljes és célirányos vezetéseért és oktatásáért. Ligeti Lajos őrsvezető ez. őrmester, Horváth István IV. csendőr ez. őrmester és Virág Péter csendőr, egy lótolvaj-szövetkezet tagjainak hosszas, fáradságos és észszerű nyomozás során eszközölt kiderítéseért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mészáros Mihály II. csendőr ez. őrmester és Tatár József csendőr, egy lótolvaj-szövetkezet tagjainak hosszas, fáradságos és észszerű nyomozás során eszközölt kiderítése és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Kiss Pál II. őrsvezető ez. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért és alárendeltjeinek belyes és célirányos vezetéseért.

Ifj István csendőr, egy embernek a Dunából nehéz körülmények között véghezvitt megmentése alkalmával tanusított bátor és önfeláldozó magatartásáért.

Ozsvár Kálmán őrmester és Aladsich Antal csendőr, kik egy a csapataink által ellenséges területen fogantatosítani szándékolt rajtaütésben való részvételre önként jelentkeztek és a Dunán való átkelési kísérletnél kifejlődött tüzharcban bátor magatartást tanusítottak.

Előléptettek:

1914 október hó 8-ával:

a cs. és kir. II. badsereg-badtápparancsnokság táborig csendőr törzstiszteje által:

csendőr ez. őrmesterekké:

Tóth K. Lajos, Budai Mihály és Klieber János, II. számú csendőrkerületbeli táborig csendőrszolgálatot teljesítő csendőrök.

Jelvénypótdíj folyósítása.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr folyó évi 123,567/16. sz. rendelete alapján, Ambrus József I. számú csendőrkerületbeli törzsőrmester részére a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvénypótdíj 1914. évi október 1-étől kezdve folyóvá tétetett.

Házasságra lépett:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Tolnai Dávid őrsvezető ez. őrmester, Magyar Ida Ilonával, 1914 szeptember 21-én, Magyarokánisán.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve álló gépáruháza kizárólag alanti czimen létezik Szegeden a városi bérpalotában. Kerem tehát sok ezer tisztelbarátomat, ügyfeljenek! hogy meg ne őrvesztek hasonló nevű czéges és szigorúan Szántó József nevét követeljük rendelkezés megtételénél. Flókraktáraim pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postilon, Britania és Helical kerékpárok a Tűniküll Pathéon beszélőgépek és lemezek főlerakata is nálam van, csendőrségi diszarrógépek c-ekély részletfizetésre. Főárjegyzékem ingyen küldöm. Várom becses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözlőmetek sok ezer pártoló barátaimnak : :

SZANTÓ JÓZSEF

gépáruháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló

Czipókrém
Fegyverzár
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindenemü felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szives figyelmébe ajánljuk, hogy nagy raktárt tartunk téli alsó ing és lábravalókból, keztyükből, hósapka, fülvédő, harisnya, nemkülönbén házilag készült ingek és lábravalókból, kitünő minőségben, olcsó árak mellett.